

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Martina Jakuba Bruse v právní věci žalobce: **J. P.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímálovou, advokátkou, se sídlem Myslíkova 2020/4, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 9. 2021, č. j., v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 4. 2023, č. j. 16 Ad 74/2021-149,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaná výše uvedeným rozhodnutím zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 16. 6. 2021, č. j. R- 16.6.2021-429/[obsahuje citlivé údaje], kterým byl žalobci od 1. 5. 2006 zvýšen plný invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále též „ZDP“), neboť bylo shledáno, že žalobce byl od uvedeného data invalidní pro invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Žalovaná však neuznala důvodným požadavek žalobce na stanovení dne vzniku invalidity na nejpozději od 6. 2. 2001.

[2] Proti rozhodnutí žalované brojil žalobce žalobou u Krajského soudu v Plzni, jenž žalobu napadeným rozsudkem zamítl. Krajský soud vyšel z posouzení zdravotního stavu žalobce Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Plzni (PK MPSV), podle jejíhož posudku ze dne 28. 4. 2022 posudkoví lékaři žalované správně vyšli při určení data vzniku invalidity žalobce ze zprávy o [obsahuje citlivé údaje] vyšetření ze dne 4. 1. 2006. To, že u žalobce byla [obsahuje citlivé údaje] diagnóza zjištěna již v roce 2000, ještě neznamená, že jeho zdravotní stav již v té době odpovídal invaliditě. Následně PK MPSV vypracovala doplnění posudku ze dne 24. 11. 2022, v kterém zohlednila další podklady, a to dokumentaci z [obsahuje citlivé údaje]. Na základě nich bylo nově stanoveno datum vzniku invalidity na 15. 12. 2000. Následně soud požádal o srovnávací posudek PK MPSV České Budějovice, která v posudku ze dne 7. 2. 2023 uvedla, že datum vzniku invalidity je třeba stanovit ke dni 4. 1. 2006. [obsahuje citlivé údaje].

[3] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které namítá, že krajský soud zatížil řízení vadou, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, když zamítl vypracování revizního posudku. Má za to, že v situaci, kdy dvě posudkové komise (posudková komise MPSV v Plzni v doplňujícím posudku ze dne 24. 11. 2022 a posudková komise MPSV v Českých Budějovicích ve srovnávacím posudku ze dne 7. 2. 2023) stejného oborového zaměření a vycházející ze stejných lékařských zpráv, dospěly k odlišným závěrům ohledně data vzniku invalidity stěžovatele; měl být ve věci vypracován revizní posudek. Nepříznivý zdravotní stav a počátek invalidity stěžovatele nelze stanovit až datem 4. 1. 2006, ale dříve, a to minimálně od roku 2000, nejpozději pak od 6. 2. 2001, kdy byl propuštěn z první hospitalizace na [obsahuje citlivé údaje]. To vyplývá z propouštěcí zprávy z 6. 2. 2001 a ze zprávy MUDr. J. F. z 29. 1. 2003. Pokud žalovaná argumentuje tím, že datum vzniku invalidity nelze hodnotit podle akutního stavu v době první ataky nemoci, pak to ovšem neznamená, že by stabilizace umožňující posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastala až v roce 2006, tedy po pěti letech.

[4] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje se závěry PK MPSV v Českých Budějovicích ze dne 7. 2. 2023, kdy se tato přiklonila k původní posudkové linii závěrů posudků vypracovaných v řízení před žalovanou a správním orgánem prvního stupně. Posudková komise MPSV v Plzni v doplňujícím posudku ze dne 24. 11. 2022 posunula datum vzniku invalidity třetího stupně stěžovatele na den 15. 12. 2000 bez jakéhokoliv dalšího odůvodnění, kdy se nevypořádala se skutečnostmi vyplývajícími z předchozích posudků i evidence žalované, že stěžovatel pracoval v letech 2004 až 2005 jako OSVČ – trenér tenisu. Ze zprávy z hospitalizace na [obsahuje citlivé údaje] od 29. 10. 2005 do 29. 11. 2005 poté plyne, že stěžovatel v této době denně dojížděl do SRN, kde hrál tenisovou ligu a zároveň učil děti tenis. Tento stav žalovaná nepovažuje bez řádného vypořádání za souladný s konstatováním invalidity třetího stupně (tudíž schopnosti výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek).

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Před zahájením meritorního přezkumu věci se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech

pokračování

sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] Stěžovatel v řízení činí spornou otázku posouzení vzniku jeho invalidity. Z obsahu spisu vyplynuly následující skutečnosti podstatné pro posouzení věci. Stěžovatel byl uznán invalidním v třetím stupni invalidity s datem vzniku invalidity dne 4. 1. 2006, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 70 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole [obsahuje citlivé údaje].

[10] Podkladem rozhodnutí ČSSZ ze dne 16. 6. 2021, č. j. R-16.6.2021-429/[obsahuje citlivé údaje], kterým byl stěžovateli od 1. 5. 2006 zvýšen plný invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. b) ZDP, byl posudek OSSZ Plzeň-sever ze dne 12. 2. 2021. V rámci přezkoumání data vzniku invalidity stěžovatele bylo posudkem zjištěno, že stěžovatel byl od 4. 1. 2006 plně invalidní dle § 39 odst. 1 písm. a) téhož zákona. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %. Od 1. 1. 2010 je stěžovatel invalidní pro invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 75 %. V řízení o námitkách proti uvedenému rozhodnutí byl lékařem ČSSZ vypracován posudek o invaliditě ze dne 7. 9. 2021, jenž dospěl ke shodným závěrům, kdy datum vzniku invalidity stanovil opět na 4. 1. 2006.

[11] K posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě jsou v přezkumném řízení před soudem povolány posudkové komise, proto krajský soud požádal PK MPSV v Plzni o vypracování posudku o invaliditě stěžovatele. Posudek uvedené komise ze dne 28. 4. 2022 dospěl ke stejným závěrům jako citované posudky posudkových lékařů žalované, včetně stanovení data vzniku invalidity na 4. 1. 2006. Na základě vyžádané lékařské dokumentace vedené MUDr. P. Ž. a MUDr. J. F., v jejichž péči stěžovatel byl v období před posudky deklarovaným počátkem vzniku invalidity, PK MPSV ČR v Plzni zpracovala doplňující posudek ze dne 24. 11. 2022 (dále též „doplňující posudek“). Z něj vyplývá, že stěžovatel byl k datu vydání rozhodnutí žalované invalidní podle § 39 odst. 1 ZDP s poklesem pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %. Vznik invalidity je datován hospitalizací 15. 12. 2000. [obsahuje citlivé údaje]. Na základě těchto skutečností bylo datum vzniku invalidity stanoveno dnem přijetí k první hospitalizaci, tj. 15. 12. 2000.

[12] S ohledem na odlišné závěry doplňujícího posudku od ostatních shora uvedených posudků zadal krajský soud vypracování srovnávacího posudku. PK MPSV v Českých

Budějovicích v srovnávacím posudku ze dne 7. 2. 2023 (dále též „srovnávací posudek“) došla k závěru, že ke vzniku invalidity v důsledku poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 % došlo ke dni 4. 1. 2006. Posudková komise se s hodnocením PK MPSV Plzeň ze dne 24. 11. 2022 ohledně data vzniku invalidity ke dni 15. 12. 2000 neztotožnila s odůvodněním, že i když stěžovatel mohl [obsahuje citlivé údaje].

[13] Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je posouzení vzniku invalidity otázkou odbornou medicínskou. Rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud sám zdravotní stav posuzovaného nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ve věci invalidity pouze ověřuje, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – srov. konstantní judikaturu tohoto soudu, např. rozsudky ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20, nebo usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 5 Ads 129/2021-32).

[14] Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudky těchto komisí jsou v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na něž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a jak je uvedeno výše, je nezbytné klást zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá, a ani mít nemůže, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publ. pod č. 526/2005 Sb. NSS, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57).

[15] Krajský soud nepochybil, opřel-li své závěry o srovnávací posudek PK MPSV, jehož závěry vyhodnotil jako úplné, celistvé a přesvědčivé. Shora nastíněné požadavky na kvalitu posudku totiž předmětný posudek splňuje i dle názoru Nejvyššího správního soudu. V nyní posuzované věci se pak jeho závěry shodují se závěry posudků pořízených v rámci správního řízení. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry krajského soudu uvedenými v bodech [29] a [30] napadeného rozsudku, dle nichž se srovnávací posudek vypořádává se všemi rozhodujícími a v doplňujícím posudku nově posuzovanými skutečnostmi, odůvodňuje, z jakého důvodu a na podkladě jakých skutečností je hodnotí odlišně, zhodnocuje důvod i dobu vzniku poklesu pracovní schopnosti stěžovatele, přičemž přijaté závěry jsou logickým a vyčerpávajícím způsobem odůvodněny, a to včetně toho, z jakých konkrétních důvodů nemá závěr přijatý v doplňujícím posudku oporu v lékařských zprávách, jež byly podkladem pro jeho vypracování. V dané věci byly opatřeny veškeré dostupné podklady, z nichž bylo možno určit vývoj onemocnění stěžovatele a jeho dopady na snižování jeho pracovních schopností.

pokračování

[16] Vznik invalidity se zásadně posuzuje až po vyhodnocení účinnosti léčby a stabilizaci zdravotního stavu, přičemž musí jít o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav. V kapitole [obsahuje citlivé údaje]. Stěžovatel má pravdu v tom, že v nyní projednávané věci je odstup pěti let mezi stanovením diagnózy a vznikem invalidity mimořádně dlouhým. Zároveň je však třeba vzít v potaz okolnosti konkrétního případu, kdy otázka stanovení vzniku invalidity byla jako sporná přezkoumávána až zpětně, a to prvně v roce 2021, tedy s odstupem 15 let. Posudkové komise vycházely toliko ze zdravotnické dokumentace stěžovatele a nelze jim vytýkat, že nestanovily počátek invalidity na dřívější datum, neměly-li k dispozici v rozmezí mezi stanovením diagnózy a zvoleným datem žádný jiný relevantní podklad, na jehož základě by mohly stanovit datum dřívější. Tímto se řádně zabýval i srovnávací posudek, jehož závěry jsou shrnuty výše, který se vyjádřil ke všem dřívějším datům, jež by mohl být relevantní pro stanovení vzniku invalidity (zejm. první a druhá hospitalizace stěžovatele, resp. propuštění stěžovatele z uvedených hospitalizací), a kdy úplně, celistvě a přesvědčivě odůvodnil, proč k těmto okamžikům vznik invalidity stanovit nelze. Naopak doplňující posudek, který dospěl k odlišnému závěru ohledně data vzniku invalidity, v tomto směru odůvodněn není a PK MPSV v Plzni tento svůj závěr v tomto směru pouze konstatovala, aniž by své odchýlení se od původního závěru vysloveného v posudku ze dne 28. 4. 2022 jakkoli vysvětlila.

[17] Stěžovatel zároveň namítá, že krajský soud měl zadat vypracování revizního znaleckého posudku k odstranění rozporu mezi závěry doplňujícího a srovnávacího posudku ohledně vzniku invalidity stěžovatele. Krajský soud není povinen vyžádat si revizní znalecký posudek. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu není revizní posudek jediným způsobem, jak se vypořádat s případnými rozdílnými posudkovými závěry. Například v rozsudku ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 – 22, Nejvyšší správní soud konstatoval, že krajský soud odstraní rozpory v posudkových zjištěních „*bud' výsledkem znalců nebo členů posudkové komise za účelem vysvětlení podle § 127 odst. 2 o. s. ř., nebo si od příslušné posudkové komise vyžádá doplnění posudku v reakci na závěry znalce, anebo si vyžádá srovnávací posudek od jiné posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.*“ Podstatné je, aby krajský soud srozumitelně a přezkoumatelně vysvětlil, proč zvolil daný postup a proč se ve výsledku přiklonil k jednomu z posudkových závěrů (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Ads 6/2006 – 243).

[18] V nyní projednávané věci byl srovnávací posudek vypracován jako alternativa k reviznímu znaleckému posudku ve smyslu výše uvedené judikatury. Jeho cílem bylo opětovné posouzení otázky data vzniku invalidity stěžovatele a odstranění rozporů mezi závěry doplňujícího posudku a posudků dříve v řízení vypracovaných. Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, že vypracování revizního posudku jako *dalšího* srovnávacího nástroje by v nyní posuzovaném případě bylo již nadbytečné.

[19] Na základě výše uvedeného neshledal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu v rozporu se stávající judikaturou správních soudů, ani nenalezl jiný důvod zakládající přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., a proto stížnost odmítl jako nepřijatelnou.

[20] Jelikož stěžovatel neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch a žalovaná ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků

nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. února 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu